

KWARTALNIK

GAZETA GMINY BUKOWSKO

Nr 1(9)/2007

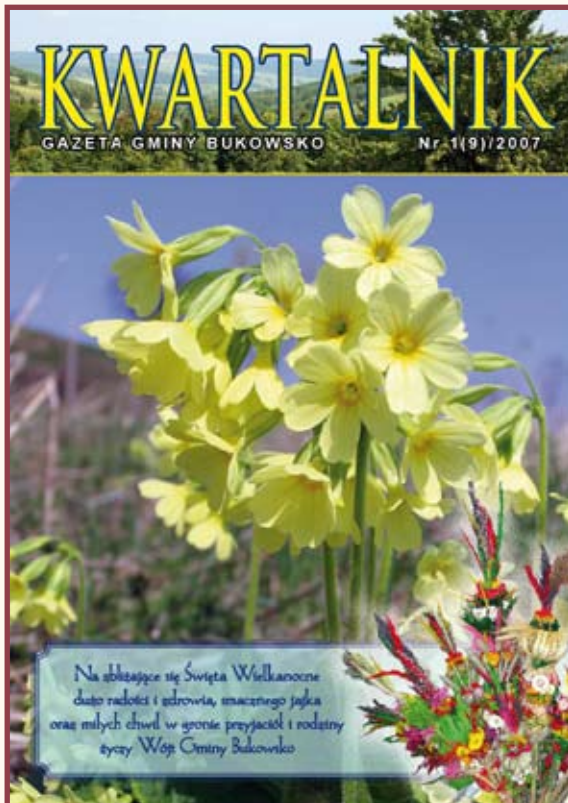
Na zbliżające się Święta Wielkanocne
dużo radości i zdrowia, smacznego jajka
oraz miłych chwil w gronie przyjaciół i rodziny
życzy Wójt Gminy Bukowsko

Spis treści

Wesel się ziemio!.....	3
Ścieżka przyrodniczo – historyczna	4
Dzieci w Uniwersytecie	5
Uniwersytet zaprasza studentów	5
Nowe Władze	6
Ważne dla rolników	8
Więści z powiatu	8
Holocaust Żydów na terenie gminy Bukowsko.....	9
Kapliczki i krzyże	10
Dziecko w świecie telewizji i komputerów .	11
Wspomnienie o Kazimierze Kochańskiej...12	
Kobieta, puch marny	13
Futsal JUHAS CUP 2007 – dla szpitala	13
Powrót mundurków szkolnych	14
Z życia szkół	14
Gminna halówka	15
Terminarz rozgrywek.....	18
Humor	19
Krzyżówka	19

Okładka: Kwiaty Wiosenne fot. W. Kindlarski
Projekt graficzny M.Karakuła

Od redakcji:

Szanowni Czytelnicy. Redakcja przyłącza się do życzeń Wójta, wyrażając jednocześnie nadzieję, że nadal będziemy darzyć się wzajemną sympatią. Ponawiamy apel do wszystkich, którzy chcą spróbować swoich sił w tworzeniu gminnej gazety. Od bieżącego numeru zostanie uruchomiony elektroniczny, w pełni bezpieczny i anonimowy kontakt e-mail z gazetą: kwartalnikj23@wp.pl. Oczekujemy szczególnie na młodzież, zamierzamy bowiem wprowadzić stałą stronę dotyczącą Waszej problematyki (muzyka, moda, sport, itp) Zapraszamy do współpracy osobę z dobrą znajomością języka angielskiego do tłumaczenia gazety, co będzie próbą naszej odpowiedzi na prośby środowisk polonijnych z USA i Kanady, których korzenie wywodzą się z terenu gminy Bukowsko. Ponownie prosimy o pomoc w tworzeniu Regionalnej Izby Pamięci w Bukowsku, a także zapraszamy do udziału w ciekawych wydarzeniach, które zorganizowane będą w naszej gminie:

29 marca – Środowiskowy Dom Samopomocy w Wolicy - otwarcie z udziałem mediów, sponsorów i gości

15 kwietnia – VIII Bukowski Turniej Żołnierzy Rezerwy - zgłoszenia indywidualne do 30 marca 2007r.

29 kwietnia – otwarcie ścieżki „Polacy, Rusini, Żydzi w gminie Bukowsko”

03 maja – X Regionalny Turniej Sprawności Obronnej - zgłoszenia drużyn z powiatu, do 14 kwietnia 2007r.

20 maja – IV Wielka Majówka w Nadolanach

03 czerwca – „EXODUS” w Uniwersytecie w Woli Sękowej - prezentacja grupy rzeźb wykonanych w drewnie

17 czerwca – VII Młodzież dla obronności i integracji europejskiej - finał imprezy w Pobiednie

08 lipca – XII Bukowskie Prezentacje Folkloru Młodych - ogólnopolski festiwal, zgłoszenia do 08 czerwca 2007r.

Szczegóły dotyczące tej i innej problematyki z życia gminy do odszukania również na internetowych stronach www.bukowsko.pl

Jan Muszański

Wesel się ziemio!

Wielkanoc to najważniejsze święto dla chrześcijan, czas radości, miłości i pojednania, to święto upamiętniające Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. Poprzedzający Wielkanoc tydzień, stanowiący okres wspomnienia najważniejszych dla wiary chrześcijańskiej wydarzeń, nazywany jest Wielkim Tygodniem, a ostatnie trzy dni tego tygodnia (Wielki Czwartek, Wielki Piątek oraz Wielka Sobota) znane są jako Triduum Paschalne. Co prawda każda niedziela jest w chrześcijaństwie pamiątką Zmartwychwstania Chrystusa, ale Wielka Niedziela jest pamiątką najbardziej uroczystą. Podczas soboru nicejskiego w 325 roku ustalono, że będzie się ją obchodzić w pierwszą niedzielę po pierwszej wiosennej pełni Księżyca. Wielkanoc jest więc świętem ruchomym: może wypaść najwcześniej 22 marca, a najpóźniej 25 kwietnia. Z dniem Wielkanocy powiązany jest termin większości ruchomych świąt chrześcijańskich, m.in.: Środa Popielcowa, Wielki Post, Triduum Paschalne, Wniebowstąpienie Pańskie, Zesłanie Ducha Świętego, Boże Ciało i inne. Z obchodami Świąt Wielkanocnych związanych jest wiele zwyczajów, których symbolika nawiązuje do odradzającego się na wiosnę życia. Największe znaczenie ma woda, palmy i jajka. Dawne palmy były znacznie większe niż współczesne. Wierzono, że chronią od zła, chorób, burz, zapewniają urodzaj. W niektórych rejonach wraz z palmą święcono hubę. Rozpalano ją w kościele, a następnie rozżarzoną przynoszono do domu i rozniecano nią ogień w domowych piecach. Płomień ten podtrzymywany był przez cały rok, aż do następnej Niedzieli Palmowej.

Symbolem życia charakterystycznym zwłaszcza dla Wielkanocy są jajka - kraszanki i pisanki. Podstawową cechą różniącą jajka wielkanocne jest sposób zdobienia - kraszanki to jaja zabarwione na jeden kolor, gładkie bez wzorów, natomiast jajka ozdobione woskowym wzorkiem i zanurzone w barwniku to pisanki. Niegdyś pisanki pojawiały się na każdym świątecznym stole. Było ich zazwyczaj nawet kilkadziesiąt sztuk. Ze względu na to, że były symbolem życia, można je było znaleźć w grobach z czasów przedchrześcijańskich, a dziś można je spotkać na cmentarzach prawosławnych. Najstarsze pisanki ozdabiano rysunkami słońca, księżyca, gwiazd, deszczu i jodłowych gałązek. Stosowane dzisiaj motywy zdobnicze: zajaczkę, baranki, dzwony, kwiaty i figura Zmartwychwstałego Chrystusa pojawiły się dopiero w XX wieku. Jajka jako symbole życia

miały zastosowanie w rozmaitych praktykach. Podczas święcenia pól zakopywano je w zagonach, aby ziemia rodziła. Skorupki wieszano w sadzie na drzewach, by dobrze owocowały. Żółtko dodawano do ziarna siewnego, aby wyrosło piękne zboże. Pisankami dziewczęta obdarowywały chłopców w rewanżu za oblanie wodą. Spośród trzech symboli życia największe znaczenie, niemalże magiczną moc, miała woda, a zwłaszcza oblanie się nią w Poniedziałek Wielkanocny. Woda oznaczała nie tylko życie, ale także płodność i oczyszczenie. Taką oczyszczającą moc miały m.in. kąpiele w potokach po północy w Wielki Piątek. Ich skuteczność gwarantowała pora kąpieli - przed świtem i całkowite odosobnienie. Dziewczęta chcąc mieć ładną i zdrową cerę pocierały twarz kamieniami z potoku.

W Wielką Sobotę, tak jak kiedyś, święci się chleb, jajka, szynkę i kielbasę. Święconymi jajkami członkowie rodziny dzielą się w Wielką Niedzielę - według wierzeń ludowych ma to dodatnio wpłynąć na spójność rodziny. W koszyku powinny się znaleźć:

- * biała serwetka, by przypominała o Zmartwychwstaniu o wschodzie słońca,
- * coś zielonego (żytko, rzeżucha), bo to przecież wiosna, cała przyroda budzi się do życia, wszędzie kiełkuje nowe życie,
- * jajka, w Wielkanoc chrześcijanie czczą Chrystusa żyjącego, tego dnia ofiarujemy sobie wzajemnie jajka - symbol życia,
- * chleb, bo to najważniejsze pożywienie człowieka,
- * baranek wielkanocny, ponieważ Pana Jezusa nazywamy Barankiem

Bożym,

* odrobina soli, bo Jezus nakazał nam być solą ziemi, to znaczy nadawać smak życiu: taką solą może być nasza radość, praca, trud, miłość....,

* babka wielkanocna, wędlina, by prosić Boga o to, żeby nigdy nie zabrakło nam pożywienia,

* palma, by uchroniła nas od nieszczęść i chorób.

W sobotę również, zgodnie z naszym regionalnym zwyczajem, w naszych domach witamy strażaków, którzy składają świąteczne życzenia, za co są obdarowywani jajkami, pisankami, kraszankami. Strażacy, zwani potocznie fajermanami, odwdzięczają się pełniąc symboliczną wartę przy Pańskim Grobie.

W lany poniedziałek, zwany u nas polewaczem, kawalerowie oblewają panny wodą. Dziewczęta chętnie poddają się tym zabiegom, ponieważ pominięcie któregoś oznaczać może brak sympatii i zainteresowania, a tego przecież żadna dziewczyna nie lubi.

Renata Preisner-Rakoczy

Ścieżka przyrodniczo – historyczna

W Kwartalniku Nr 2(6) 2006 r. w artykule pt. „Włościańska Spółka Leśna w Bukowsku” została opisana historia powstania Spółki, jej losy powojenne, aż do czasu powstania Włościańskiego Stowarzyszenia Właścicieli Lasów Prywatnych. Statut Stowarzyszenia określa, że celem jego działania jest nie tylko pozyskiwanie drewna i nowe nasadzenia, ale przede wszystkim pozostawienie potomnym lasu w znacznie lepszym stanie oraz propagowanie innych wartości, jakie może dać ludziom las. Piękno lasu miało zawsze silny wpływ i poruszało zmysły wielu artystów. Piękne opisy lasu znajdujemy w „Starej baśni” Kraszewskiego. Adam Mickiewicz umieścił w „Panu Tadeuszu” opisy puszczy litewskich przy okazji grzybobrania i polowania na niedźwiedzia. Las znajduje swoje odbicie również w malarstwie: obrazy Grottgera, Brandta, Gersona i wielu artystów opiewało piękno leśnych mateczników. Las to dla wielu ludzi miejsce prawdziwego odpoczynku i wytchnienia od codziennych trosk, ale także okazja do obcowania z piękną przyrodą i śladami historii. Realizując cele zawarte w Statucie Stowarzyszenie podjęło decyzję o utworzeniu ścieżki przyrodniczo – historycznej, która z czasem będzie rozbudowywana na dalsze okolice. W związku z tym Zarząd złożył wniosek o dotację w konkursie „Nasza wieś, naszą szansą – 2006”. Wniosek został wysłany do kilku instytucji, ale projektem Stowarzyszenia - „Buczyna Karpacka miejscem bioróżnorodności oraz dziedzictwa kulturowego Gminy Bukowsko” zainteresował się Zarząd Główny Ligii Ochrony Przyrody w Warszawie. 16 stycznia 2007 r. Stowarzyszenie zawarło umowę dotacji z ZSLOP i GEF/SGP, która określa szczegółowo zakres i czas wy-

konania prac. I ratę dotacji przelano już końcem stycznia na konto Stowarzyszenia. To spowodowało natychmiastowe rozpoczęcie realizacji projektu. Otrzymana dotacja oraz zaangażowanie członków Stowarzyszenia dają gwarancję szybkiej realizacji przyjętych w projekcie zadań. W okresie letnim zapraszamy wszystkich chętnych, a szczególnie dzieci i młodzież szkolną do korzystania z gotowej ścieżki przyrodniczej. Dla zorganizowanych grup Zarząd Stowarzyszenia oferuje bezpłatne przewodnictwo. W przyszłości Zarząd planuje utworzenie ścieżki rowerowej, której przebieg wyglądałby następująco: początek trasy – kościół i cmentarz w Bukowsku – cmentarz żydowski „Parszywiec” – cmentarz grekokatolicki Karlików – Przybyszów (miejsce przysięgi rezerwatu „Kamienia”) - wyjazd na szczyt Bukowica – przejazd przez las Pasma Bukowicy, w którym znajduje się Stanowisko Cisa (3 ha) oraz mogiły żołnierzy I wojny światowej i Powstańców Styczniowych – miejscowość Wola Piotrowa – kościół i cmentarz w Bukowsku – koniec trasy. Jej długość będzie wynosiła około 10 km. Powstanie ścieżki biegnącej przez las charakterystyczny dla „Buczyny Karpackiej” zwiększy atrakcyjność turystyczną Gminy Bukowsko. Turyści podążający ścieżką przez urokliwe Pasma Bukowicy skorzystają z lokalnej gastronomii i usług hotelarskich. Budowa ścieżki rowerowej jest uzależniona tylko i wyłącznie od nakładów finansowych, gdyż zaangażowania i chęci do pracy członkom Stowarzyszenia nie brakuje.

*Kazimierz Rakoczy
Prezes Włościańskiego Stowarzyszenia
Właścicieli Lasów Prywatnych*

Dzieci w Uniwersytecie

Zimowe ferie w Woli Sękowej były czasem intensywnych działań dzieci i młodzieży.

W Uniwersytecie Ludowym Rzemiosła Artystycznego codziennie od godziny 11.00 do 14.00 spotykali się młodzi miłośnicy sztuki i rękodzieła, nie tylko z Woli Sękowej, ale całej gminy Bukowsko. Stworzyli oni samodzielnie swoją pracownię oraz imponującą galerię prac. Dzięki pomocy finansowej, o którą Uniwersytet Ludowy wystąpił do Fundacji Wspomagania Wsi w ramach programu „Pożyteczne Ferie 2007”, można było zakupić sztalugi, antyramy oraz materiały do zajęć. W ten oto sposób narodziła się w Woli Sękowej „Pracownia Twórczych Rąk”. Przez dwa tygodnie odbywały się w niej spotkania z wykładowcami ULRA, artystami, instruktorami i mistrzami rękodzieła artystycznego, którzy ofiarowali swój czas i umiejętności młodemu pokoleniu wierząc, że pasja tworzenia jest jednym z najcenniejszych skarbów. Bardzo sympatycznie wspominają wspólne działania słuchacze Uniwersytetu Ludowego, którzy aktywnie uczestniczyli w realizacji projektu – czuwając nad sprawnym funkcjonowaniem pracowni oraz prowadząc wiele ciekawych zajęć. Nie było więc miejsca na nudę. Do niektórych stanowisk pracy ustawiały się kolejki, bo przecież szansa zrobienia swojego naczynka na kole garncarskim, to nie byle jaka przygoda! W tej dziedzinie pieczę nad adeptami garncarstwa sprawował Zbigniew Przytułski. W ramach projektu odbyły się

również warsztaty tkackie z mistrzynią Barbarą Florek, warsztaty ceramiczne z Martą Zelny i bibułkarskie z Marią Suwałą. Nawet najmłodsze dzieci chętnie poznawały tajniki małej fabryki papieru i filcu. Można było malować z akwarelistą Wojciechem Pażuchą z Nowego Sącza, rzeźbić w glinie i zajrzeć do Galerii artysty Piotra Woronca, gdzie mieści się imponująca grupa rzeźb „Exodus”. Efekty dwutygodniowych działań uczestnicy zaprezentowali mieszkańcom Woli Sękowej w sobotę 24 lutego na wernisażu wystawy. Mamy i babcie były najwyraźniej dumne z dzieł swoich pociech. Wystawę można jeszcze zwiedzać przez najbliższy miesiąc. Spotkania w pracowni odbywać się będą w dalszym ciągu raz w tygodniu. Mile widziane są również osoby dorosłe, które mają ochotę poznać przeróżne techniki rękodzieła, bądź zaprezentować swoje prace.

UNIwersYTET ZAPRASZA STUDENTÓW

Uniwersytet Ludowy Rzemiosła Artystycznego w Woli Sękowej jest kontynuacją działającego od prawie pół wieku Uniwersytetu Ludowego we Wzdowie. Podstawową formą działalności Uniwersytetu jest prowadzenie Instruktorskiego Kursu Kwalifikacyjnego Rękodzieła Artystycznego. Jest to jedyny w kraju kurs kwalifikacyjny o takiej specjalności. Program kształcenia realizowany jest pod nadzorem merytorycznym Narodowego Centrum Kultury w Warszawie. Wraz z końcem roku szkolnego odbywają się Egzaminy Państwowe, w wyniku których słuchacze nabywają uprawnienia do pracy w placówkach upowszechniania kultury. Kształcenie instruktorów trwa dwa lata i odbywa się w systemie zaocznym, w trakcie 5-dniowych zjazdów, raz w miesiącu. Program ukierunkowany jest na praktyczną naukę różnorodnych dziedzin rękodzieła artystycznego, takich jak : tkactwo, haft, koronka, ceramika, rzeźba, wikliniarstwo, formy użytkowe. Poza tym realizowane są zajęcia z malarstwa, historii sztuki, etnografii, pedagogiki, psychologii i animacji społeczno-kulturalnej. Nabór do szkoły odbywa się na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej, na której kandydaci przedstawiają swoje prace pozwalające stwierdzić zainteresowania i predyspozycje do zawodu instruktora rękodzieła artystycznego. Warunkiem przyjęcia na dwuletni instruktorski kierunek jest złożenie odpowiednich dokumentów /podanie, CV, zaświadczenie lekarskie o przydatności do zawodu instruktora rękodzie-

ła, świadectwo maturalne, 6 zdjęć/ oraz pozytywny wynik rozmowy. Dokumenty należy składać do dnia 15 sierpnia każdego roku. Formuła kształcenia w Uniwersytecie Ludowym przewiduje również możliwość edukacji dla osób nie posiadających matury. Uczniowie nabywają wtedy umiejętności w wielu dziedzinach rzemiosła i mogą zdobywać w ich zakresie zawód przystępując do egzaminów czeladniczych organizowanych przy współpracy z Izbą Rzemieślniczą w Rzeszowie. Koszt jednego semestru wynosi 1500 zł i obejmuje czesne, noclegi oraz obiady. Uniwersytet zapewnia materiały do zajęć. Dodatkowe informacje o tej unikatowej placówce można uzyskać na stronie www.uniwlud.republika.pl oraz www.bukowsko.pl

*Prezes Stowarzyszenia ULRA
Beata Ziomek*

Nowe Władze

W dniach od 31 stycznia do 18 lutego br. w dwunastu miejscowościach naszej gminy odbyły się zebrania sprawozdawczo-wyborcze. Ich organizatorem był Wójt Gminy Bukowsko p. Piotr Błażejowski, który uczestniczył we wszystkich zebraniach. W większości z nich uczestniczył również Przewodniczący Rady Gminy Bukowsko p. Tadeusz Silarski, w kilku V-ce Przewodniczący Rady Powiatu Sanockiego p. Robert Pieszczoch, a także radni RG w Bukowsku w swoich okręgach wyborczych. Od strony technicznej każde zebranie obsługiwał wyznaczony pracownik UG w Bukowsku. Na zebraniach dotychczasowe Rady Sołeckie na czele z sołtysami wsi składały mieszkańcom sprawozdania za okres minionej kadencji.

W Bukowsku - na ogólną liczbę 1287 uprawnionych do głosowania, w zebraniu wzięło udział 135 mieszkańców (10,48 %) i była to najniższa z odnotowanych frekwencji. Może to dziwić, bowiem rozwój wsi widoczny jest „gołym okiem”. Największym osiągnięciem było wybudowanie i oddanie do użytku hali sportowej przy ZS w Bukowsku, odwodnienie i wykonanie elewacji budynku domu ludowego, budowa remizy OSP, wykonanie chodnika i przebudowa skrzyżowania w centrum wsi, remonty dróg z położeniem masy bitumicznej włącznie, itd. Uczestnicy zebrania w dyskusji wskazali na wiele innych potrzeb dotyczących dalszej poprawy stanu dróg, uzupełnienia lamp oświetlenia ulicznego, otwarcia świetlicy dla młodzieży, zorganizowania szkoleń dla rolników w zakresie pozyskiwania środków unijnych, poprawy estetyki wsi i ochrony środowiska. Tym i wielu innym zadaniom ma sprostać nowo wybrany „stary” sołtys wsi p. Kazimierz Zadyłak wraz z Radą Sołecką wybraną w składzie: Betlej Roman, Hnat Marian, Heliński Leon, Kowalik Stanisław (nr 305), Łuszcz Michał, Pleśniarski Grzegorz, Pieszczoch Bolesław, Rakoczy Ryszard, Tokarz Krystyna, Zawisła Andrzej i Żytka Kazimierz.

W Dudyńcach - na zebranie przybyło 46 mieszkańców wsi, co na 140 uprawnionych do głosowania stanowiło 32,85 %. W wyborach sołtysa wsi największą liczbę głosów otrzymał p. Maksymilian Świdorski, a na członków Rady Sołeckiej zostali wybrani: Bąbaś Ryszarda, Kopacz Bożena, Pluskwik Łukasz i Woźny Wojciech. Zakres prac wykonanych w ubiegłej kadencji był duży. Zakończono kolejny etap budowy remizy OSP, wykonano drogę utwardzoną Dudyńce - Pielnia, położono asfalt na drodze do kościoła i do cmentarza, wykonano nowe oświetlenie uliczne przy drodze powiatowej, wyremontowano przepusty przy drodze wzdłuż wsi. Nowe zadania gospodarcze zgłaszane podczas dyskusji dotyczyły potrzeby zamontowania dodatkowych 2 lamp oświetlenia ulicznego, remontu drogi (k. p. Szuby), zakupu bramek na boisko sportowe, podłączenia wody i wyposażenia w urządzenia sanitarne budynku OSP.

W Karlikowie - na 105 mieszkańców uprawnionych do głosowania w zebraniu wzięło udział 25 osób (23,8 %). W sprawozdaniu z ubiegłej kadencji sołtys wsi przedstawił zakres wykonanych prac przy budowie budynku OSP oraz dalszych zadań planowanych do realizacji w 2007r. W dyskusji poruszono problem odbioru odpadów

foliowych z sianokiszzonek, zaopatrzenia w wodę i egzekwowania odpłatności za jej zużycie od mieszkańców wsi. Funkcję sołtysa wsi wyborcy ponownie powierzyli p. Ryszardowi Pieśniarskiemu, a do składu Rady Sołeckiej zostali wybrani: Bednarz Artur, Krzyżaniak Bernadetta, Strach Beata, Winiarz Marek, Winiarz Tadeusz i Żytka Aleksander.

W Nadolanach - na ogólną liczbę 490 uprawnionych do głosowania w zebraniu wzięło udział 75 mieszkańców wsi (15,3%). Sprawozdanie sołtysa wsi za okres minionej kadencji zawierało rozliczenie oraz informacje dotyczące zadań wykonanych i takich, których nie udało się zrealizować. Tak więc po stronie sukcesów odnotowano m.in.: malowanie sali domu ludowego, zakup krzeseł, regałów i wyposażenia kuchni, a po stronie porażek: niewykonane remonty dwóch odcinków drogi (k. p. Drewnik i p. Burnata). Do tych ostatnich dołączyły nowe wnioski do realizacji w najbliższej przyszłości dotyczące także remontów dróg (Wygnanek - Odrzechowa (osiedle), przez „Łąki”, na „Lipniki”, k. p. Kozimora, k. p. Kajniak), żwirowania poboczy, zainstalowania lamp oświetlenia ulicznego w „Równiach” przy drodze wojewódzkiej, doprowadzenia telewizji kablowej, dowozu dzieci autobusem szkolnym do Wygnanek oraz poprawy jakości wody pitnej. Wybory przyniosły zmianę na stanowisku sołtysa wsi, którym został wybrany p. Zbigniew Pieszczoch. Na członków Rady Sołeckiej zgodziło się kandydować dziesięć osób, czyli tyle, ile przewidywał statut. W związku z tym w głosowaniu jawnym zostali wybrani: Czapla Andrzej, Drozd Andrzej, Gac Zbigniew, Gorzkowski Zdzisław, Jakubowski Bartłomiej, Jakubowski Wiesław, Kozimor Zbigniew, Przystasz Wiesław, Szatkowski Jan i Szatkowski Witold.

W Nagórzanach - na 243 mieszkańców uprawnionych do głosowania w zebraniu uczestniczyło 105 osób (43,2 %). W wyborach sołtysa wsi wolę kandydowania wyraziło trzy osoby, a największą liczbę głosów otrzymał p. Jan Orybkiewicz. Na członków Rady Sołeckiej zostali wybrani: Kindlarski Zdzisław, Lenio Stanisław, Muszański Zbigniew, Piszczyski Henryk i Silarski Tadeusz. Sprawozdanie sołtysa wsi dotyczyło wykonanych prac remontowych budynku i świetlicy domu ludowego oraz dochodów i wydatków związanych z organizacją imprez i sprzedażą drewna. W punkcie przeznaczonym na dyskusję zgłoszono m.in. potrzeby dotyczące rozbiórki budynku starej remizy OSP z późniejszym przeznaczeniem placu na parking, remontu schodów przy domu ludowym, remontu drogi do ujęcia wody pitnej (Kamionka), poprawy stanu wody pitnej z wodociągu gminnego, wycięcia starych drzew w obrębie ruin cerkwi oraz sporządzono listę osób popierających projekt budowy kaplicy na działce przed cmentarzem w Nowotańcu.

W Nowotańcu - na ogólną liczbę 349 uprawnionych do głosowania w zebraniu wzięło udział 51 mieszkańców wsi (14,61 %). Jak zawsze sołtys wsi szczegółowo odniósł się do zadań zrealizowanych na przełomie ostatnich czterech lat. Ważniejsze z nich to: remont dachu i szereg prac remontowych budynku domu ludowego (częściowa wymiana okien, drzwi, malowanie ścian, wykonanie zadaszenia tarasu, częściowe ocieplenie ścian i wykonanie elewacji), przebu-

dowa płyty boiska sportowego, odwodnienie budynku remizy OSP, bieżące remonty dróg z asfaltowaniem dwóch krótkich odcinków, wymiana z powiększeniem stanu lamp oświetlenia ulicznego, rozpoczęcie robót ziemnych przy budowie sali gimnastycznej przy ZS w Nowotańcu, otwarcie punktu aptecznego. Oczekiwania społeczności wsi zgłoszone w dyskusji wybiegają dalej, wskazując na potrzebę budowy kanalizacji, kontynuowania i zakończenia budowy sali gimnastycznej, wykonania chodnika na odcinku Nadolany - Nowotaniec - Nagórzany, dalszej poprawy stanu nawierzchni dróg. Te i wiele innych wyzwań stoi przed nowo wybranymi władzami wsi i gminy. Sołtysiem wsi jednogłośnie został wybrany p. Henryk Majka, a do Rady Sołeckiej większością głosów zostali wybrani: Długosz Tadeusz, Dziedzic Zdzisława, Garbacz Jan, Kindlarski Tadeusz, Majka Grzegorz i Różowicz Tadeusz.

W Pobiednie - na 416 mieszkańców posiadających prawo wyborcze w zebraniu wzięło udział 77 osób (18,5 %). Jak wynika ze złożonego sprawozdania sołtysa wsi w ubiegłej kadencji do ważniejszych zrealizowanych zadań należy zaliczyć prace remontowe przeprowadzone w budynkach domu ludowego i remizy OSP, remonty i asfaltowanie dróg, wykonanie oświetlenia ulicznego na „Błoniu”, wykonanie nowego chodnika obok szkoły i domu ludowego, zalesienie 4 ha działki z mienia wiejskiego, rozpoczęcie budowy sali gimnastycznej przy ZS w Pobiednie. Nowo przyjęte zadania do realizacji w bieżącej kadencji przewidują: zakończenie budowy sali gimnastycznej, wymianę okien w budynku remizy OSP i domu ludowego, wymianę urządzeń kuchennych i naprawę urządzeń sanitarnych w domu ludowym, wykonanie prac porządkowych przy drodze wzdłuż wsi. Wybory samorządowe wsi zakończyły się następującymi wynikami: sołtysiem wsi został wybrany p. Augustyn Starego, zaś do Rady Sołeckiej: Adamska Elżbieta, Adamski Jan, Adamski Józef, Gerla Alina, Głowacz Marian, Kołodziej Andrzej, Marzec Witold i Wdowin Stanisław.

W Tokarni - w zebraniu uczestniczyło 34 mieszkańców wsi na 153 uprawnionych do głosowania (22,22 %). Sprawozdanie sołtysa wsi dotyczyło przebiegu budowy budynku OSP. W wyborach sołtysa mieszkańcy nadal oddarli zaufaniem p. Stanisława Krzywińskiego, natomiast w Radzie Sołeckiej mandaty pełnić będą: Król Jan, Krzysztof Józef, Tylka Dorota i Tylka Mieczysława. W toku dyskusji mieszkańcy wsi zwrócili uwagę na problem niszczenia dróg przez samochody wywożące drewno z lasu, występowania dzikich wysypisk śmieci oraz potrzebę przebudowy mostu k. J. Króla i remontu drogi powiatowej. W innych planowanych przedsięwzięciach ujęto naprawę drogi na „Moczywa” oraz wykonanie pokrycia dachu budynku OSP.

W Wolicy - na ogólną liczbę 236 uprawnionych do głosowania w zebraniu wzięło udział 74 mieszkańców (31,35 %). W wyborach sołtysa wsi także zostało po „staremu”, wybrany został p. Tadeusz Gliściak, a do Rady Sołeckiej: Dziedzina Stanisław, Klepczyk Józef, Kocik Jerzy, Myrdak Piotr i Śmiertka Józef. Podobnie jak i w innych miejscowościach, osiągnięcia gospodarcze wsi minionej kadencji dotyczą głównie remontów dróg i mostków oraz budowy przepraw

przez rzekę Sanoczek w związku z budową mostu na drodze powiatowej. Ważnym wydarzeniem był remont i adaptacja budynku szkolnego dla potrzeb utworzonego tam Środowiskowego Domu Samopomocy. Nowe zadania przewidują remont drogi na Bełchówkę, drogi na „Tłoczne”, oraz drogi k. „Czereśni”.

W Woli Sękowej - na 202 wyborców w zebraniu uczestniczyło 95 mieszkańców wsi (47,02 %). Jak się okazało, była to najwyższa frekwencja podczas tej kampanii. Fakt ten pozytywnie świadczy o mieszkańcach i ich zainteresowaniu sprawami wsi. Jak wszędzie, ważnym punktem zebrania było sprawozdanie sołtysa wsi z informacją o najważniejszych wydarzeniach minionej kadencji. Niektóre z nich to chociażby wykonanie remontu domu ludowego i parkingu przy kościele, kapitalny remont i adaptacja budynku szkolnego na siedzibę Uniwersytetu Ludowego Rzemiosła Artystycznego, zakupy sprzętu na wyposażenie świetlicy wiejskiej, czy też ufundowanie sztandaru dla miejscowej jednostki OSP. W wyborach o „fotel” sołtysa wsi startowało trzech kandydatów, lecz większością głosów ponownie wybrany został p. Michał Dąbrowiak. Na członków Rady Sołeckiej zostali wybrani: Bednarczyk Ryszard, Czaplą Adam, Czech Piotr, Konik Jan, Naparła Jan, Pieszczoch Krystyna i Sołtys Marian. Wyborom towarzyszyła żywa dyskusja związana ze sprawami gospodarczymi wsi. Jej owocem był m.in. wybór gajowego lasu wiejskiego (p. Andrzeja Tokarza), ustalenie stawki dzierżawy mienia wiejskiego, zgłoszenie potrzeby malowania wnętrza miejscowego kościoła, remontu drogi do Uniwersytetu Ludowego Rzemiosła Artystycznego, itp.

W Woli Piotrowej - na zebranie przybyło 31 mieszkańców spośród 233 uprawnionych do głosowania (13,3 %). W tajnym głosowaniu sołtysiem wsi został wybrany ponownie p. Jan Hołomek, a do składu Rady Sołeckiej: Byrtek Jan, Krzok Jan, Pietroszek Roman, Rzyman Karol oraz Wiselka Jerzy. Ważniejsze prace wykonane w okresie sprawozdawczym, to m.in.: remonty dróg dojazdowych do pól, remont świetlicy wiejskiej, uzupełnienie lamp oświetlenia ulicznego, usunięcie zakrzaczenia przy drodze na „Bukowicę”. W dyskusji mieszkańcy wsi skarżyli się na dużą awaryjność usług telefonicznych, wnioskowali o wymianę przyłącza linii oświetlenia ulicznego oraz zgłosili potrzebę remontu mostka i dróg dojazdowych do pól.

W Zboiskach - na 166 uprawnionych do głosowania w zebraniu wzięło udział 25 mieszkańców wsi (15,06 %). Tutaj zebranie z przyczyn formalnych odbyło się dopiero w drugim terminie (dniu). O funkcję sołtysa ubiegał się tylko jeden kandydat i został nim wybrany p. Roman Adamski. Rada Sołecka została wybrana w składzie: Futa Jacek, Macyk Mieczysław, Mołocznic Jan, Piotrowski Krzysztof i Semańczyk Dariusz. Do ważniejszych zadań zrealizowanych w okresie sprawozdawczym należy zaliczyć: asfaltowanie odcinka drogi do kościoła, budowa kanalizacji i osadników na potrzeby domu ludowego, naprawa przepustów drogowych w Ratnawicy i przy innych drogach rolniczych. Nowe propozycje dotyczyły remontów dróg, przepustów oraz doposażenia domu ludowego.

Henryk Pałuk

Ważne dla rolników

Wybory do Izby Rolniczych

W dniu 4 lutego br. w Bukowsku odbyły się wybory delegatów do Rady Powiatowej Izby Rolniczych. Dwa mandaty przysługujące gminie Bukowsko przypadły w udziale p. Bogdanowi Łuszczowi z Bukowska oraz p. Józefowi Banasiewiczowi z Nagórze. Uprawnionymi do głosowania byli rolnicy opłacający podatek rolny w naszej gminie. Chociaż w założeniach samorząd rolniczy służy rozwiązywaniu problemów polskiej wsi, to zainteresowanie tymi wyborami było bardzo małe. W województwie podkarpackim frekwencja wyniosła zaledwie 2,2 %.

Paliwo rolnicze

Przypominamy rolnikom o przysługującym im prawie do zwrotu części podatku akcyzowego od zakupionego oleju napędowego. Wnioski do wójta gminy (wg położenia gruntów rolnych) wraz z fakturami VAT, stanowiącymi dowody zakupu oleju napędowego, można składać w dwóch terminach. W pierwszym terminie: od 1 do 31 marca br. wraz z fakturami VAT wystawionymi w okresie od 1 września 2006 r. do 28 lutego 2007 r. W drugim terminie: od 1 do 30 września br. wraz z fakturami VAT wystawionymi w okresie od 1 marca do 31 sierpnia 2007 r. Należności z tego tytułu będą wypłacane w kasie Urzędu Gminy w Bukowsku lub wpłacane na indywidualne konta rolników, w miesiącu maju dla wniosków z pierwszego terminu i w listopadzie, dla wniosków składanych w drugim terminie. Kwota rocznego limitu, przy spełnieniu wszystkich warunków, może być wypłacona w dwóch w/w terminach lub w całości w jednym z nich. Stawka zwrotu podatku w br. wynosi 47,30 zł. do 1 ha użytków rolnych.

Platności bezpośrednie

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Oddział w Sanoku informuje, że wnioski o płatności bezpośrednie na rok 2007 przyjmowane będą od 15 marca do 15 maja br.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 Już w II kwartale br. rolnicy spełniający wymagane kryteria będą mogli skorzystać z pomocy finansowej. Program ten przewiduje następujące działania:

Ułatwienie startu młodym rolnikom - pomoc w formie jednorazowej premii w wys. 50 tys. zł przyznawana rolnikom o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych. Inne wymogi dla wnioskodawców: pełnoletni, który nie ukończył 40 roku życia w dniu składania wniosku, po raz pierwszy rozpoczyna samodzielne prowadzenie gospodarstwa rolnego, przedłoży plan rozwoju gospodarstwa rolnego.

Renty strukturalne - podstawowa wysokość pomocy wynosi 150% najniższej emerytury. Główne warunki stawiane przekazującemu gospodarstwo rolne to: ukończone 55 lat, a nie osiągnięty jeszcze wiek emerytalny, zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej, prowadzenie gospodarstwa przez co najmniej ostatnie 10 lat. Warunki jakie musi spełniać następcą to: nie ukończył 40 roku życia, po raz pierwszy podejmuje się prowadzenia gospodarstwa rolnego, posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe, przedłoży plan rozwoju przejmowanego gospodarstwa rolnego. Rentę wypłaca się do osiągnięcia przez wnioskodawcę 65 roku życia.

Modernizacja gospodarstw rolnych - maksymalna pomoc do 500 tys. zł w granicach 40 – 75% inwestycji typu: zakup nieruchomości rolnej, budowa lub modernizacja budynków, zakup nowych maszyn, zakładanie sadów, itp.

Szczególne informacje można uzyskać w ARiMR w Rzeszowie, tel. 017 87 56 030

Henryk Paluk

Wieści z powiatu

Czy śmigłowiec pozostanie w Sanoku?

Po ostatnich rozmowach dyrektora Lotniczego Pogotowia Ratunkowego – Wojciecha Bukowskiego z sanockimi samorządowcami nie jest to pewne. Dyrektor chciałby oprzeć funkcjonowanie lotnictwa sanitarnego w regionie Polski południowo - wschodniej na dwóch bazach: całorocznej w Rzeszowie - Jasionce i sezonowej w Sanoku. Dla mieszkańców tego regionu i rzeszy turystów świadomość obecności śmigłowca, ugruntowana przez lata, daje poczucie spokoju i bezpieczeństwa, bowiem zapewnia szybki transport z górskich bezdroży.

Studia w Sanoku

Państwowa Wyższa Szkoła im. Jana Gródka w Sanoku powstała w 2001 roku. Siedzibę jej stanowią obiekty dawnych koszar wojskowych, obecnie wyremontowane i zaadaptowane na cele dydaktyczne. Obecność placówki w tej części województwa podkarpackiego umożliwia młodym ludziom zdobycie wyższego wykształcenia. Jednocześnie umożliwia kontynuację kształcenia na uzupełniających studiach magisterskich. Sanoccy żacy mają możliwość poznania kultury i języka krajów sąsiednich oraz odbycie praktyk zawodowych.

W nadchodzącym roku akademickim 2007/08 uczelnia oferuje studia na następujących kierunkach i specjalnościach. Studia licencjackie: Filologia ze specjalnościami: Filologia rosyjska, ukraińska, słowacka, polska. Edukacja artystyczna: w zakresie sztuk plastycznych, oraz sztuk muzycznych. Kulturoznawstwo ze specjalnościami: Kultura krajów karpaccich, Kultura regionu. Pielęgniarstwo: studia stacjonarne i pomostowe.

Studia inżynierskie : Mechanika i budowa maszyn, Rolnictwo.

Planuje również uruchomienie studiów na kierunku Leśnictwo.

Oddział hemodynamiki w Sanoku

ZOZ w Sanoku kończy przygotowania do utworzenia Oddziału Kardiologii Inwazyjnej i Angiologii. Trwają prace wykończeniowe przed otwarciem oddziału ratunkowego, którego hemodynamika będzie integralną częścią. Powstają pomieszczenia w których mieścić się będzie m.in. sala operacyjna i sala intensywnego nadzoru kardiologicznego. Ich wyposażeniem zajmie się krakowska spółka „Carint”. W Sanoku będą więc prowadzone zabiegi ratujące życie ludziom z zawałami serca, oraz chirurgia naczyniowa, powstanie też oddział neurologii, na którym leczone będą udary mózgu.

Barbara Podstawska

HOLOCAUST ŻYDÓW NA TERENIE GMINY BUKOWSKO

Wojenna gehenna nie ominęła Żydów mieszkających na terenie gminy Bukowsko. Ich wyniszczenie Niemcy zaczęli od zakazu prowadzenia handlu, co było uderzeniem w podstawę ich bytowania. Wtedy rolnicy spontanicznie dostarczali im żywność i to nawet w sytuacjach, kiedy sami byli ograbiani przez Niemców. Przez pewien czas Żydzi prowadzili potajemnie handel ze znajomymi kupcami na Słowacji. Umówili się z polskimi przemytnikami, aby za dostarczone im pieniądze (przeważnie dolary) kupowali na Słowacji najbardziej wówczas poszukiwane w Generalnym Gubernatorstwie towary, którymi były: pończochy, skarpetki, artykuły włókiennicze itp. Towary te Polki rozwoziły po G. G. ukrywając je dla bezpieczeństwa pod ubraniem. Była to działalność bardzo intratna dla wszystkich jej udziałowców. Ale przemyt ten (szmugiel) nie trwał długo, a sytuacja Żydów stawała się coraz trudniejsza. Wiosną 1942r. Niemcy utworzyli w Bukowsku getto, gdzie oprócz 804 miejscowych, umieszczono Żydów z okolicznych wsi, a w szczególności z Nowotańca, Pielni, Tokarni, Wolicy, Niebieszczań, Markowic, Komańczy i Nadolan. W Bukowsku największe skupisko domów żydowskich znajdowało się wokół tzw. Targowicy. Tam zgromadzono wszystkich Żydów, a teren ogrodzono drutem kolczastym. W Bukowsku funkcjonował posterunek policji granatowej, którego komendantem był żandarm Schutzpolizei Alois Lechman. „Wślawił” się on w tzw. „polowaniach” na Żydów, w trakcie których wraz z gestapowcem Humeniukiem zabijali każdego napotkanego Żyda. Z ich rąk zginęli między innymi: Regina Sztorc i jej córka Dworka, Szlomek Sztorn, Benjamin Szufrin i Josek Szijowicz wraz z żoną i dwojgiem nieletnich dzieci. Lechman i Humeniuk przy udziale miejscowego wójta, nacjonalisty ukraińskiego Władysława Mazura, zmuszali ludność żydowską do składania, co pewien czas, zbiorowego okupu w postaci złota, biżuterii, dolarów lub atrakcyjnych, na owe czasy artykułów żywnościowych, takich jak: kawa, kakao, herbata. Żyd Jomek, który kilkakrotnie wykupił się od śmierci, gdy już nie dysponował odpowiednią sumą, został zastrzelony. W podobnych okolicznościach zamordowano Żyda Mojżesza Bergera - właściciela sklepu w pobliżu kapliczki Św. Jana. Grożąc śmiercią zmuszano go do odkopania ukrytych kosztowności i w końcu, gdy już wydał wszystko co miał, został zastrzelony. Rodzinę Talemberga z Nowotańca Niemcy znaleźli w lesie. Na miejscu rozstrzelali żonę i dzieci, zaś Talemberga wraz ze szwagrem Mojżeszem zabrali do dworu w Woli Sękowej. Bosych na śniegu i mrozie związali łańcuchami, najpierw bili i katowali, później rozstrzelali. Zięcia Perli, Srula, przywieziono w zimie bosego i puszczono pod „zamkiem” w Nowotańcu. Kazano mu uciekać i strzelano do niego według regulaminu myśliwskiego. Rodzina Beinów z przydomkiem „Jukim” ukrywała się na „pańskiej górze” w „Zadniem”. Mieszkali w norze wygrzebanej w brzegu wąwozu, obok której paliło się ognisko, a na skraju nory siedział zziębnięty stary „Jukim” z długą brodą.

Łyżką z brukwi spożywał zupę z liścia kapuścianego. Rodzina ta żyła w warunkach urągających człowieczeństwu, ludzie ci z wolna dogorywali. Syn Beina pod osłoną nocy wkraadał się do wioski, by w uczciwy sposób, robotą szewską zapracować na pożywienie. W ten sposób przetrwali do zimy. Niestety wywęszyli ich Niemcy i wymordowali. Prawdopodobnie uratował się tylko H. Bein, który po wyzwoleniu wyjechał do Izraela, ale o jego dalszych losach nic nie wiadomo. W Nagórzanach Franciszek Drozd z narażeniem życia udzielił schronienia czteroosobowej rodzinie żydowskiej wypędzonej z Nowotańca. Pewnej nocy zjawili się Niemcy, wywelekli całą rodzinę żydowską do ogrodu pod gruszę i kazali położyć się twarzami do ziemi. Oddano do nich strzały z bliskiej odległości, mimo to nie wszyscy zginęli od razu. Młody mężczyzna poprosił Niemca o drugą kulę aby skrócić swoje cierpienia. W bukowskim getcie rosła coraz bardziej umieralność z powodu niedożywienia, ciasnoty, braku warunków do zachowania elementarnej higieny, braku lekarstw. Trzeba pamiętać, że Niemcy ograbiali Polaków, narzucając im coraz to większe kontyngenty płodów rolnych, toteż wiele rodzin żyło w wielkiej biedzie. Nie tylko z tego powodu niesienie pomocy było bardzo trudne. Miłosierdzie okazywane Żydom karano śmiercią, a pomoc mieszkańcom getta możliwa była tylko nocą. W getcie mieszkało ponad 1200 Żydów. W drugiej połowie września 1942 r. getto zostało zlikwidowane. W tym celu Niemcy zgromadzili około 400 furmanek, przymuszając do tego chłopów z okolicznych wsi. Żydom kazali zabrać ze sobą wszystko co jeszcze mieli, bo im się przyda na nowym miejscu. Polakom zakazali w tym czasie wychodzić z domu i wyglądać przez okna. Edward Pieszczoł z Bukowska, naoczny świadek tamtych wydarzeń napisał później w swoich wspomnieniach „Niemcy strzelali dla postrachu i odbierali Żydom meble, urządzenia gospodarcze i żywność, niewiele zostało w ich domach ... , gdy już wszyscy wsiedli na furmanki, szli – jeden Niemiec w mundurze, jeden urzędnik gminy Ukrainiec i jeden starszy Żyd z kahału – od mieszkania do mieszkania, sprawdzając czy ktoś tam nie pozostał. Następnie mieszkanie zamykano i plombowano. Żydom nieustannie wmawiano, że jada do Załuża pod Sanokiem, gdzie będą mieszkać i pracować. Przy pomocy starych Żydów z kahału oraz policjantów transport w pełnym porządku trafił do obozu w Zasławiu”. Tam Żydzi musieli zejść z wozów i maszerować w wyznaczonym kierunku. Po drodze kazano im rzucać to co mieli ze sobą, osobno ubrania, drobiazgi, dolary. Świadkowie opowiadali później, że powstały duże stosy. Niektórzy Żydzi podejrzewając do czego to zmierza, darli pieniądze na drobne kawałki i rozrzucali na ziemi. Ten obóz pracy przymusowej tzw. „Zwangsarbeitslager” w rzeczywistości był obozem zagłady, w którym dokonywano masowych rozstrzeliwań (część więźniów przewieziono do obozu zagłady z Bełżcu). W obozie panował terror, tym trudniejszy do zniesienia, że pochodzący głównie

od członków policji żydowskiej, którzy z nadzieją, że w ten właśnie sposób uratują własne życie, wysługiwali się Niemcom. Odprawiali wyznaczonych na rozstrzelanie i przed egzekucją biciem zmuszali ofiary do rozbierania się z odzieży, a osłabionych i mających trudności z podejściem na krawędź wykopanego dołu pociągali i podnosili za ręce, tak, aby gestapowiec mógł strzelić w tył głowy. Ostatecznie i policjantów spotkał taki sam los. Po likwidacji getta w Bukowsku niektórzy Żydzi zdołali zbiec, ukrywali się w okolicznych lasach, podchodząc nocami do zagród chłopskich po żywność. Część z nich wpadła w ręce żandarma Lechmana, który schwytych wyprowadzał na miejscowy cmentarz żydowski i tam rozstrzeliwał. W ten sposób zginęli: Ab-

ram Nejdza, Pinter i jego trzech synów, dwóch braci Siołów - Josek i Moszko, Abraham Menaszko, pozostawione bez rodziców dziecko w wieku około 1 roku, małżeństwo Sztorców wraz z synem, małżeństwo Rajzerów z dwojgiem nieletnich dzieci, tudzież wielu innych o nieustalonych nazwiskach. W sumie na terenie Bukowska Alois Lechman od 1942r. do lata 1943r. rozstrzelał co najmniej 100 Żydów. W tak tragiczny i niehumaniczny sposób społeczność żydowska gminy Bukowsko przestała istnieć, stając się ofiarą zbrodni, której dokonali niemieccy naziszi.

Zdzisław Bednarczyk

Materiały:

- Eksterminacja ludności na Sanoczczyźnie w latach 1939-44 Czesław Cyran, Antoni Rachwał.
- Wspomnienie Jana Radożyckiego rodaka Bukowskiego w "Naszym Dzienniku" z dn. 18-19 sierpnia 2001r
- Wg opracowania Mariana Dębickiego (Byłem wówczas dzieckiem) na podstawie relacji mieszkańców Nagórzan i Nowotańca.

cmentarz żydowski w Bukowsku

Kapliczki i krzyże

Kapliczka pod dębem

Niewątpliwie jedną z najstarszych, bukowskich budowli zachowanych w pierwotnym stanie jest kapliczka Matki Bożej znajdująca się w sąsiedztwie pomnikowego dęba ocenianego na ponad 500 lat. Przez lata jej opiekunami byli: Wiktor i Michał Pleśniarscy, następnie syn Andrzej z żoną Anną i wnuk Tadeusz z żoną Bolesławą. Obecnie jej opiekunami zostali Renata i Zenon Chrzęszczowie. Niestety mimo wielu rozmów z najstarszymi mieszkańcami Bukowska nie udało się ustalić kto był fundatorem tej oryginalnej w swojej prostocie kapliczki wybudowanej z polnego, bądź rzeczno kamienia, krytej gontem, a później eternitem. W środku kapliczki znajdowała się lipowa rzeźba Matki Bożej z Dzieciątkiem stojąca na kuli ziemskiej oplecionej przez węża. Figurka ta przetrwała na pewno długie lata w kapliczce, dokładnie jej wiek będzie można ustalić po wstępnych oględzinach, bowiem zostanie poddana

renowacji w Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, a następnie, z uwagi na wielką wartość historyczną będzie umieszczona w Izbie Pamięci Gminy Bukowsko. W kapliczce natomiast znajdzie się kopia Matki Bożej z Dzieciątkiem wykonana przez miejscowego artystę rzeźbiarza Leszka Łuszczka. Kapliczki tego typu odgrywały i nadal odgrywają znaczącą rolę w rozwoju Kultu Maryjnego na terenie całej Polski. Już w XIX wieku stały się miejscem odprawiania przez cały maj tzw. nabożeństw majowych, których treścią jest odmawianie Litanii Loretańskiej do Matki Bożej oraz śpiewanie pieśni. A oto fragment jednej z modlitw:

*Panno przeczysta, Panno bez zmayı,
Broń nas od chorób, strzeż od zarazy,
Ty, jak Edenu wonna lilija,
Oczyść powietrze Zdrowaś Maryja
Niech brak żywności nas nie zabija
Broń nas od głodu Zdrowaś Maryja.*

Zdzisław Bednarczyk

Dziecko w świecie telewizji i komputerów

Siła telewizji jest niesłychana. Nie trzeba tego dowodzić, każdy z nas wie, jak potrafi wciągnąć to, co pokazuje mały ekran. Telewizja wpływa na nas w sposób, z którego pewnie nie do końca zdajemy sobie sprawę. Żyjemy tym, czym żyją mieszkańcy Grabiny, tańczymy w wyobraźni razem z gwiazdami, plan dnia dostosowujemy do pory emisji dobranocki... Telewizja ma też wpływ na nasze dzieci. Ale dopóki są małe, to my decydujemy - jak wielki. Czy w ogóle należy sadzać dziecko przed telewizorem? Amerykańska Akademia Pediatrii stwierdza, że dzieci do drugiego roku życia w ogóle nie powinny oglądać telewizji, a później nie dłużej niż dwie godziny dziennie. Naukowcy ostrzegają, że u dzieci oglądających za długo telewizję może się zwiększyć podatność na ADHD (zespół nadpobudliwości, zaburzenia koncentracji, impulsywność), gdyż rozwijający się umysł dostaje z telewizji nienaturalną dawkę stymulacji. Poza tym zbyt długie siedzenie przed telewizorem wpływa na dziecięcą nadwagę i wzrost agresji. W tym miejscu nasuwa się pytanie gdzie przeciętne współczesne dziecko może zobaczyć morderstwo, gwałt, czy poćwiartowanego człowieka? Gdzie się dowie kto to taki sadysta lub gwałcień? Oczywiście w telewizji. Takimi scenami i bohaterami przepelnione są amerykańskie trillery, którymi oczarowani są nastolatki. Cały ten demoniczny świat jest przenoszony z ekranów telewizyjnych w świadomość naszych dzieci. Obfitość zła stopniowo zmniejsza wrażliwość, dziecko zaczyna samo eksperymentować z nowymi, silniejszymi wrażeniami. Nastolatka nie szokują, nie przerażają już porzucane wnętrzności i rozkładające się trupy. Jest to świadectwo głębokiej zmiany mentalności. Problem ten zaczyna się o wiele wcześniej. Dziecko w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym bardzo aktywnie poznaje życie. Specjaliści z dziedziny psychologii dziecięcej twierdzą, iż dzieci w tym wieku żyją w kilku światach jednocześnie: w swoim własnym i w świecie bajek, gdzie bohaterowie oddziałują na duszę dziecka. Dziecko, w przeciwieństwie do dorosłego nie zawsze odróżnia fikcję od rzeczywistości. Otwarcie i gwałtownie reaguje na teatralne, czy animowane przedstawienie, nie uznając żadnej umowności. Tutaj ogromną rolę odgrywają opiekunowie, przede

wszystkim rodzice. Od nich bowiem zależy kogo i w czym będą naśladować ich dzieci. Okazuje się bowiem, że rozwijanie wyobraźni dziecka poprzez pokazywanie im super bohaterów jest bardzo niebezpieczne. Dziecięcy psychiatrzy i psychologowie uważają, że głównymi chorobami dzieci XXI w. będą choroby spowodowane telewizją i komputerami. Najbardziej widoczne są psychiczno-emocjonalne naruszenia osobowości dziecka związane z oddziaływaniem telewizji poprzez informację. Zauważono, że u dzieci przyzwyczajonych do siedzenia przed telewizorem osłabia się pamięć. Są one rozkojarzone na lekcjach, nie mogą się skupić, źle śpią, stają się nadpobudliwe, rozdrażnione, nerwowe. Słabnie u nich kontakt z rodzicami, szczególnie jeśli ci wymagają oderwania się od ekranu. Przed telewizorem dziecko traci poczucie rzeczywistości i pograża się w dziwnym hipnotycznym stanie przypominającym odurzenie narkotyczne. Telewizyjny świat, dzięki któremu dziecko przeżyło takie silne emocje, wydaje mu się ciekawszy niż rzeczywistość. Powracając wbrew swojej woli ze świata iluzji do codzienności, uważa ono swoją egzystencję za szarą i nudną, a swoich bliskich za mało ważnych i żalonych. Podobnie komputer. Tak jak inne wynalazki postępu technicznego, sam w sobie nie jest ani zły, ani dobry. To człowiek decyduje w jaki sposób chce z niego korzystać. W obecnych czasach trudno jest obejść się bez komputera, jako narzędzia przydatnego w każdej sferze życia społecznego. Jednak mimo wszystko trzeba pamiętać, aby dzieci korzystały z niego tylko tyle ile jest to konieczne. Szkodliwy wpływ komputerów na zdrowie człowieka nie budzi już wątpliwości. Żadne ekrany ochronne nie zabezpieczają przed szkodliwym promieniowaniem. Nie bez przyczyny na całym świecie ustalono czasowe normy pracy przy komputerze. Lekarze potwierdzają, że wszyscy "komputerowcy" mają znacznie obniżony poziom leukocytów we krwi, a to oznacza, że naruszona jest ochronna funkcja organizmu, osłabiona odporność na choroby. Komputer to nie tylko narzędzie służące człowiekowi w różnych sferach jego działalności, ale to również „towarzysz” zabaw. Niebezpieczne jest to, że w komputerowych grach i zabawach nie jest potrzebny papier, ołówek ani kredka, nie trzeba skakać, biegać, nie są

potrzebni koledzy, bowiem partnerem staje się maszyna. Gry są bardzo wciągające. Często próby oderwania syna, czy córki od ekranu stają się powodem awantury, a nawet hysterii. Skomplikowane gry elektroniczne, zwłaszcza te opracowane na zasadzie „polowania” czy „walki” tak wciągają nastolatków, że zapominają oni o całym świecie. Jeszcze większy problem zaczyna się wówczas, kiedy świat komputerowych fantazji i przemocy próbują przenieść do realnego życia. Jak sprawić, by telewizor, czy komputer, podobnie jak inne nowoczesne urządzenia pomógł nam w życiu, ułatwił je i rozwijał, a nie komplikował i zubażał? Aby bardziej świadomie korzystać z możliwości, jakie daje nowoczesna telewizja, warto pamiętać o możliwych zagrożeniach, jak również zaletach tego medium. Zagrożeń jest wiele, m.in.: Wolniejszy rozwój poznawczy dziecka. Badania wykazują, że dzieci, które oglądają za dużo telewizji, rozwijają się wolniej niż ich rówieśnicy. Wolniej uczą się mówić, mają mniejszy zasób słów, później zdobywają umiejętność czytania, mają gorsze wyniki w szkole. Kłopoty z wyobraźnią. Siłą dziecięcego umysłu jest fantazjowanie, które właściwie nie zna granic. Rozwój fantazji służy nie tylko zabawie, ale ma też ogromne znaczenie w dorosłym życiu. Ludzie z rozwiniętą wyobraźnią, są bardziej kreatywni, szybciej znajdują rozwiązanie problemu czy drogi wyjścia z kryzysowych sytuacji. Oglądanie telewizji tłumi wyobraźnię, bo podsuwa gotowe obrazy. Wolniejszy rozwój zmysłów. Pierwsze lata życia to gwałtowny rozwój wszystkich zmysłów. Dziecko poznaje świat dotykiem, smakuje go i wącha. Im wrażliwsze są jego zmysły, tym lepiej potem orientuje się w świecie zewnętrznym. Tym lepszym jest obserwatorem, bardziej wyczulonym na sygnały płynące z otoczenia. Telewizor nie emituje smaków ani zapachów. Pobudza jedynie wzrok i słuch, pozostawiając daleko w tyle inne zmysły. Mniej kontaktu z rówieśnikami. Na ogół dzieci czas z telewizorem spędzają sam na sam. To nie jest rozrywka grupowa. W tym samym czasie dziecko mogłoby bawić się z dzieckiem sąsiadki. Choć trzylatki nie są jeszcze bardzo uspołecznione, znajdują już przyjemność w swoim towarzystwie. Choroba chipsowa. Dziecko, które ogląda film w telewizji, wprawia się w stan podobny do transu. ☞

Nagle cały otaczający je świat znika, liczy się tylko to, co na ekranie. Oddech się słyca, metabolizm zwalnia. Jeśli w tym czasie damy dziecku coś „łatwego” do jedzenia (chipsy, chrupki itp.), będzie jadło, nie zwracając uwagi na to, czy jest głodne. Stąd już krótka droga do otyłości... Nie można zapomnieć również o korzyściach: Telewizja to okno na świat. Dziecko może zobaczyć w telewizji to, czego nie zobaczy na podwórku. Lwy na sawannie, delfiny w oceanie czy piramidy faraonów. To znakomita okazja do opowiadania rozmaitych rozwijających wyobrażeń historii. Pożywka dla dziecięcej ciekawości. Coś, co dziecko zobaczyło w telewizji, może być wstępem do poznawania bogactwa świata w rzeczywistości. Psychologowie radzą, aby od początku wprowadzić jasne zasady korzystania z komputera i oglądania telewizji,

to pomoże uniknąć ewentualnych konfliktów. Ich zadaniem należy również ustalić limity. Jeśli od początku przyzwyczajamy dziecko do tego, że telewizja jest limitowana, unikniemy wielu niepotrzebnych awantur. Zadaniem rodzica jest również selekcjonowanie, wybierać powinien tylko to, co na pewno nadaje się dla jego dziecka. Eliminować powinien filmy i programy ze scenami przemocy oraz takie, które wzbudzają w dziecku strach. Nie należy również traktować telewizji jako nagrody. Oglądanie TV powinno być limitowaną rozrywką (najlepiej rodzinną) dokonywaną na zasadzie wyboru. Tzw. szlaban na telewizję nie łączy się z przewinieniem dziecka, więc niczego go nie uczy. Oglądanie TV nie powinno też być „pocieszaczem” ani „uspokajaczem”, bo wyrabia w dziecku niedobre nawyki. Najlepszym

pocieszeniem jest przytulenie przez rodziców. Elżbieta Siesicka - psycholog dziecięcy twierdzi, że dzieci oczywiście mogą oglądać telewizję, ale trzeba pamiętać, że mają krótki okresy koncentracji. Szybko zmieniające się obrazy w filmach rysunkowych nie dostarczają im wiedzy i nie rozwijają umiejętności. Kreskówki, w których dzieje się dużo i szybko, bodźcują dodatkowo układ nerwowy - informacje podawane w zbyt szybkim tempie wpływają na zwiększenie pobudzenia dziecka. Szanse układu obronnego, czyli tzw. układu hamowania, są więc niewielkie. Trudniej jest dziecku opanować własną aktywność, zasnąć, spać dobrze i długo. A przecież stabilizacja i dojrzewanie układu nerwowego to rzecz niezwykle ważna. Z pewnością oglądanie telewizji źle robi niemowlętom (do 1. roku). Dwu-, trzylatkom spokoj-

Wspomnienie o Kazimierze Kochańskiej część druga

Widziała tę konieczność jak nikt inny i dlatego też na sesji Gminnej Rady Narodowej wystąpiła z wnioskiem podjęcia uchwały o konieczności budowy szkoły w Bukowsku. Kiedy Kazimiera Kochańska wystąpiła z wnioskiem o budowę szkoły, sprzeciwili się temu niektórzy radni. Wręcz oświadczyli, że „Bukowsko nie zasłużyło sobie na nową szkołę”. Wniosek upadł, ale K. Kochańska się nie poddała. Zwróciła się z petycją do władz powiatowych, a następnie wojewódzkich przedstawiając trudne warunki pracy dzieci i nauczycieli. Kiedy starania te nie przyniosły pozytywnych rezultatów wystosowała pismo do władz centralnych, co spowodowało przyjazd specjalnej komisji z Centralnej Izby Planowania Gospodarczego mającej na miejscu zapoznać się ze stanem faktycznym i wydać odpowiednią decyzję. Wspomniana komisja przyjechała w ostatnich dniach maja 1951 roku. Była wtedy fatalna pogoda. Zimno, padał deszcz ze śniegiem, w budynku gdzie odbywała się nauka z sufitów kapala woda. Dzieci z zeszytami wędrowały po klasach szukając suchego miejsca, by mogły usiąść i pisać. Po zapoznaniu się na miejscu z warunkami pracy szkoły, komisja odjechała zobowiązując się wy-

dać odpowiednią decyzję w późniejszym terminie. Jak uprzednio wspomniałam, budynek w którym odbywała się nauka posiadał pięć sal lekcyjnych, pokoju nauczycielskiego nie było. Nie było również kancelarii a wszelką dokumentację pracy szkoły kierowniczką posiadała w domu i tam też listonosz dostarczał jej pocztę. Decyzję zatwierdzającą budowę szkoły otrzymała w domu, ale natychmiast przybiegła z nią do szkoły, by ze wszystkimi podzielić się wiadomością. Po uzyskaniu decyzji rozpoczęto przygotowania do budowy szkoły. Powstał społeczny komitet, wszczęto starania o projekt. We wszystkich działaniach związanych z budową Kazimiera Kochańska brała czynny udział, była ona duszą wszystkich poczynań. Budynek wznoszony był w czynnie społecznym. Całe społeczeństwo przystąpiło do pracy, pomagały nawet dzieci. Wszystkim udzielał się zapał jaki posiadała Kazimiera Kochańska, która każdą wolną chwilę spędzała wśród pracujących. W 1954 roku szkoła została oddana do użytku, dzieci wprowadziły się do nowego budynku. Odbyło się to dzięki ogromnemu wysiłkowi całego społeczeństwa Bukowska. Wkład finansowy gromady zamknął się kwotą ponad

trzystu tysięcy złotych. Była to na owe czasy kwota niebanalna, cegła rozbiórkowa z której zostały wzniesione mury liczona była po 2 grosze za sztukę. Wieloletnie marzenia Kazimierzy Kochańskiej spełniły się a jej starania uwieńczone zostały sukcesem. Przyczynił się do tego zapewne ogromny autorytet jakim się cieszyła zarówno wśród mieszkańców, grona nauczycielskiego jak i władz oświatowych. Ogromny zasób wiedzy jaki posiadała, a którym chętnie dzieliła się z innymi, jej pracowitość i obowiązkowość mobilizowało ówczesne grono nauczycielskie do ofiarnej pracy i owocowało wysokim poziomem nauczania, tak że uczniowie opuszczający szkołę, a pragnący kontynuować dalszą naukę nie mieli trudności przy składaniu egzaminów do szkół średnich. Wielu z nich ukończyło studia wyższe pracując następnie na odpowiedzialnych stanowiskach państwowych lub wykładając na wyższych uczelniach. O wysokim poziomie nauczania świadczył również fakt, że na praktykę pedagogiczną kierowanych było tu wielu uczniów sanockiego a następnie krośnieńskiego Liceum Pedagogicznego. Ogromny zasób wiedzy jaki posiadała Kazimiera Kochańska pozwalał jej z równym

nie wystarczą dobranocki oglądane wspólnie z rodzicami, i to w dni powszednie, kiedy trwają krócej. Właścicie im mniej czasu spędzają małe dzieci przed telewizorem, tym lepiej. Trzylatkowi można najwyżej pozwolić na obejrzenie tych dobranoczek, w których tempo dostosowane jest do ich możliwości percepcji. I tyle! Stymulowanie rozwoju dziecka nie polega na włączeniu telewizora. Raczej na rozmowach, czytaniu i słuchaniu bajek (muzyka, bajki-grajki, przezroczka) i wspólnych zabawach.

Pamiętajmy, że wybór programów jakie oglądają nasze dzieci zależy w pierwszej kolejności od nas, rodziców i to my decydujemy o tym, co nasze dziecko powinno oglądać i o jakiej porze. Musimy sami zdecydować co jest najlepsze i najkorzystniejsze dla pełnego rozwoju naszych dzieci.

Renata Preisner-Rakoczy

powodzeniem uczyć przedmiotów ścisłych i humanistycznych. Miała wspaniały dar wymowy. Jej opowiadań można było słuchać długimi godzinami, nic też dziwnego, że dzieci chętnie zostawały po lekcjach, a ona opowiadała im powieści Sienkiewicza, Kraszewskiego czy innych pisarzy. Jej uczeń Rakoczy K. tak powiedział: „Do dzisiaj pamiętam treść lektur szkolnych opowiadanych przez panią Kochańską”. Kochała dzieci darząc je wręcz macierzyńską miłością i wiele czasu im poświęcała, a one chętnie jej słuchały i wypełniały wszystkie polecenia. Jedną z uczennic, a późniejszą jej współpracowniczką Karbowska St. wspominając lata szkolne mówiła: „lubiliśmy ją bardzo, a kiedy zbliżały się jej imieniny wszyscy uczyliśmy się wierszyków, ażeby w tym dniu wygłosić je wraz z życzeniami naszej pani kierownicze”. Największą jednak nagrodą jest szczerą sympatią i wierną pamięć u swoich wychowanków, a taką właśnie sympatią cieszyła się Kazimiera Kochańska. Wielu z jej uczniów odwiedzało ją w domu lub utrzymywało korespondencyjny kontakt. *cdn...*

Ewa Kseniak

Na podstawie Kroniki Szkoły

KOBIETA, PUCH MARNY

Ostatnie lata pokazują, że zainteresowanie Świętem Kobiet jest coraz większe. Geniusz kobiecy przejawia się najbardziej w tym, że potrafią w niezwykle sposób troszczyć się o świat istot żywych, natomiast mężczyźni interesują się bardziej światem rzeczy, a czasem, nawet osoby traktują jak przedmioty. Winston Churchill powiedział: „My rządymy światem, a nami kobiety...” i dużo w tym prawdy. Jan Paweł II często podkreślał wyjątkowy wkład kobiet w czynienie tej ziemi bardziej ludzką. Kobiety z natury są opiekuńcze i pełne współczucia, wrażliwe i czule na potrzeby innych ludzi. Ich życie w dużej mierze polega na pomaganiu mężom, dzieciom, rodzicom, przyjaciołom, sąsiadom, szefom, braciom, wujom, ciotkom i współpracownikom; rzadko jest w nim miejsca na satysfakcję i poczucie, że robią coś ważnego. Jaka jest KOBIECZA? - otóż jest ona, mówiąc w największym skrócie, zmienna, czyli nieprzewidywalna, piękna, atrakcyjna, delikatna, subtelna i czuła... jedyna w swoim rodzaju, niepowtarzalna. Wnętrze kobiety wypełnione jest inteligencją, empatią, altruizmem, tolerancją, wrażliwością i szaleństwem. Życzymy wszystkim paniom, aby dopisywało im zdrowie, nigdy nie opuszczała ich radość życia oraz żeby spełniały się wszystkie marzenia – nawet te najskrytsze.

Maria Ambicka

Futsal JUHAS CUP 2007 - dla szpitala

Wspierając akcję „Ziemia Sanocka dla Szpitala” w sobotę 17 lutego w bukowskiej hali sportowej rozegrano bardzo mocno obsadzony turniej piłki nożnej z udziałem drużyn Football Club Sanok, Radio Bieszczady Rzeszów, Magistrat Sanok, PDS Sklepy Krosno, Rzeszowiak Rzeszów, Bukowsko TEAM. Turniej otwierał cykl imprez organizowanych na terenie całego powiatu, połączonych ze zbiórką pieniędzy dla nowego oddziału ratunkowego sanockiego szpitala. Na terenie naszej gminy kwestę prowadziła młodzież pod opieką i nadzorem nauczycieli. Z informacji uzyskanych od głównych organizatorów

kwesty w powiecie, jakim było Stowarzyszenie Porozumienie na rzecz Zatrudnienia, udało się pozyskać kwotę około 100 tysięcy złotych (ciągle trwają licytacje). Kolejnym akcentem udziału naszej gminy w tej szczytnej akcji była prezentowana w Sanoku wystawa prac przygotowana przez Uniwersytet z Woli Sękowej. Po raz kolejny sprawdziło się motto akcji „razem możemy zrobić więcej”. W bukowskim turnieju piłkarskim Futsala zwyciężyła drużyna Radio Bieszczady Rzeszów. W tej bardzo silnej obsadzie, drużyna naszej gminy zajęła bardzo dobre, czwarte miejsce.

Barbara Podstawka

Uczestnicy turnieju w Bukowsku. (czwarty z lewej w pierwszym rzędzie, Janusz Sitarz, dyrektor Zespołu Szkół w Bukowsku)

POWRÓT MUNDURKÓW SZKOLNYCH

W ostatnim czasie Minister Oświaty Roman Giertych, w świetle kamer i fleszy aparatów fotograficznych, podpisał rozporządzenie regulujące zasady korzystania z telefonów komórkowych, zachowania uczniów wobec nauczycieli oraz wprowadzenia jednolitych strojów w szkołach, czyli tzw. mundurków. Zapis ma znaleźć się w nowelizacji ustawy o oświacie. Każda szkoła będzie mogła wprowadzić mundurki według własnego pomysłu, a decyzja ta będzie zależna od dyrektora szkoły, względnie od rady rodziców. Rozporządzenie będzie obowiązywało od nowego roku szkolnego, tak więc uczniowie muszą być umundurowani już od pierwszego września. Minister Roman Giertych opowiedział się jasno w tej sprawie „to nie są propozycje dla szkół, to warunek konieczny”. Dalej mówił: „- Chcemy, by mundurki były kolorowe, żeby nie przypominały tych smutnych szarych i granatowych z okresu PRL, by dzięki nim uczniowie bardziej identyfikowali się ze szkołą, byli rozpoznawani, a co za tym idzie bardziej bezpieczni”. Minister Roman Giertych przekonuje, że takie rozwiązanie ma wiele korzyści. W szkole nie będzie już sytuacji, kiedy dzieci przechwalają się strojami. Poza tym, w szkołach prywatnych, gdzie istnieje już nakaz noszenia mун-

durków, łatwiej zauważyć obcą osobę, która wchodzi na teren szkoły. Wymienione rozporządzenie budzi wiele kontrowersji. Do najczęściej pojawiających się zarzutów ze strony uczniów można zaliczyć: ograniczenie swobody osobistej, uczucie niewygody psychicznej i fizycznej, ograniczenie wyrażania osobowości oraz subkultury, skojarzenia dotyczące mundurków z czasami komuny lub przedwojennymi. Rodzice natomiast twierdzą, że nie wszystkich będzie stać na mundurki zwłaszcza, jeśli chodzi o rodziny wielodzietne i ubogie, natomiast grono pedagogiczne obawia się trudności w zmianie mentalności rodziców oraz uczniów. Jednolity strój szkolny dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, będzie dofinansowany ze środków przewidzianych na pomoc materialną dla uczniów. Jednak przy wprowadzeniu jednolitych strojów w szkołach spodziewać się należy korzyści. Oto niektóre: częściowo znikną sytuacje wyróżniania się oraz podziału na dzieci „bogatsze, biedniejsze”, uzyskanie przez szkołę bezpieczeństwa poprzez identyfikację wizualną dzieci (obce osoby będą łatwiej zauważalne) oraz podniesienie dyscypliny uczniów, mundurki dają poczucie wspólnoty, znikną sytuacje przechwalania się strojami, ograniczenie wydatków oraz możliwość oszczędzenia przez rodziców w związku z zakupem jednego mundurka na długi okres czasu, podniesienie prestiżu szkoły oraz jej wyróżnienie na tle innych, połączone z kreowaniem profesjonalnego wizerunku świadczącego

Z życia szkół

W naszych szkołach, jak zawsze, wiele się dzieje. Tradycją szkół i przedszkoli w okresie świąt stały się inscenizacje jasełek, które uczniowie przygotowują pod kierunkiem katechetów i nauczycieli. W styczniu dzieci wraz z wychowawczyniami zaprosiły babcie i dziadków na uroczystości związane z ich świętem. W ramach spotkań wnuki przygotowały przedstawienia poświęcone osobom jakże im bliskim – babciom i dziadkom. Seniorzy ze wzruszeniem oglądali występy swoich pociech i mieli okazję do tego, by wspólnie się spotkać i świętować. Koniec stycznia i początek lutego to czas podsumowań. Odbyły się więc półroczne spotkania dla rodziców, którzy mieli możliwość porozmawiać o postępach edukacyjnych swoich pociech i ich zachowaniu. Ostatnie tygodnie przed feriami w szkołach przebiegały pod hasłem dobrej zabawy. Uczniowie każdej ze szkół uczestniczyli w zabawie karnawałowej. W Pobiednie gośćmi byli uczniowie z Wróblika Szlacheckiego. Wychowankowie mogli na chwilę oderwać się od bieżących spraw, obowiązków szkolnych i świetnie się bawić, bo to przecież zakończenie pierwszego półroczka. Dzięki takim balom uczniowie wiedzą, że szkoła to nie tylko nauka i obowiązki, ale również chwila rozrywki, które z utęsknieniem będą wspominać za kilka lat. Taką okazją do zabawy była również dyskoteka walentynkowa, która odbyła się w Zespole Szkół w Nowotańcu. Ponadto przed feriami w szkołach wiele mówiło się na temat bezpiecznego wypoczynku.

Ferie zimowe...

Zespół Szkół w Bukowsku wyszedł z bogatą ofertą zajęć dla uczniów w okresie ferii zimowych. Uczniowie uczestniczyli w zajęciach teatralnych, warsztatach bibułkarskich i haftu krzyżkowego, zorganizowano Turniej Piłki Nożnej dla Szkoły Podstawowej i Gimnazjum, zawody sportowe dla uczniów klas I – III Szkoły Podstawowej. Największą popularnością cieszyły się formy wyjazdowe. Uczniowie wyjeżdżali na łyżwy do Areny w Sanoku, a siatkarki uczestniczyły w dwudniowym zgrupowaniu. Podczas ferii w szkołach prowadzone były drobne prace remontowe: naprawy sprzętu szkolnego, malowanie, itp.

Konkursy...

Oprócz tego uczniowie biorą udział w różnych konkursach np. „Ślady przeszłości”, który ma na celu ochronę zabytków w miejscowościach położonych w obwodzie szkoły oraz konkursie „W Polsce bije serce świata – czy twoje serce bije dla Polski”. Uczniowie gimnazjum nadal inwestują w konkursie „Z klasy do Kasy” zorganizowanym pod patronatem Narodowego Banku Polskiego. Nasi uczniowie brali udział w archiprezbiterialnym etapie Olimpiady o Wielkich Polakach – Anna Jenie. Uczennica klasy III a gimnazjum – Edyta Zadyłak - zajęła V miejsce i awansowała do następnego etapu. 26 uczniów Szkoły Podstawowej w

Oto wypowiedzi rodziców: „Ja nosiłam mundurki w szkole podstawowej, takie czasy pamiętam. Nie było to super, ale i nikomu to tak naprawdę krzywda się nie działa z tego powodu.” „Chodziłem jeszcze do podstawówki w czasach mundurków z tar-

o edukacji w określonej instytucji oświatowej. Warto tutaj zamieścić wypowiedzi uczniów, którzy do pomysłów ministra edukacji podchodzą z rezerwą. np.: „Pomysł jest kontrowersyjny. Ale ogólnie zauważyłam, że szkoły z mundurkami mają lepsze wyniki. Bo chociaż z jednej strony ogranicza się wolność ucznia, ale z drugiej: - zyskuje bezpieczeństwo, bo obcy są łatwo wychwytywani i różne łachmytki nie wejdą tak łatwo do szkoły, - wprowadza się selekcję naboru, bo najgorsza łobuzeria stanie na głowie żeby tej szkoły uniknąć, - uczy się uczniów, że w określonych okolicznościach dobrze jest odpowiednio wyglądać, - nie ma problemu, co ubrać rano.” „Mundurki – trzeba będzie się przyzwyczaić, ale to nic strasznego. Są mundurki tyle, że w szkołach prywatnych i katolickich i nikomu to nie przeszkadza. Wszyscy wyglądają elegancko, stanowią pewną grupę, identyfikują się ze sobą. Ładnie to wygląda.” Według nich, jednakowy strój może być, ale niczego w szkole nie zmieni. Wszyscy za to będą tacy sami. A co z własnym stylem? – pyta jedna z gimnazjalistek.

czą szkoły i plakietkami typu wzorowy uczeń. Potem w klasie czwartej czy piątej skończyły się mundurki. Nie traktowałem tego jako jakiegoś ograniczenia wolności, ale wydaje mi się, że z jednej strony było to dobre - nie było pokazu mody i dzieci nie popisywały się, kto to ma lepsze i droższe ubrania. Ale z drugiej strony nie powinno się narzucać nikomu niczego.” Nie sposób jest tutaj omówić wszystkiego - raczej będą mówili o tym sami zainteresowani - uczniowie - ale do mundurków można się przyzwyczaić. Czasy, w których nosiło się w Polsce mundurki z tworzyw sztucznych minęły bezpowrotnie. Obecnie stroje szyte będą z bardzo wygodnych i lekkich materiałów, dających ubranemu komfort nie mniejszy niż inny ubiór. Podsumowując będzie więcej zalet niż wad, a jedyny problem to trudności indywidualistów w dopasowaniu się do większości tyle, że komu, jak komu, ale to właśnie wszystkim przyda się mniej „pstrokaczny”, więcej współpracy, mniej indywidualistów i więcej skromności.

Maria Ambicka

Bukowsku brało udział w Ogólnopolskim Konkursie Ekologicznym Eko – Planeta. Tegoroczna edycja konkursu przebiegała pod hasłem „Przyroda i człowiek”. 13 uczniów przygotowało prace w formie albumowej na temat „Uroki otaczającej nas przyrody”, a pozostali 1 marca pisali test konkursowy opracowany przez wykładowców SGGW w Warszawie.

Sport...

W I półroczu uczniowie brali udział w wielu zawodach sportowych i wykazali się osiągnięciami na szczeblu nie tylko szkolnym. Naszą gminę najlepiej

reprezentowali uczniowie szkoły w Bukowsku. W grudniu drużyna dziewcząt zajęła II miejsce w Wojewódzkim Finale Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Unihokeju oraz II miejsce w Wojewódzkim Finale Gimnazjady. Finały odbyły się w Mielcu. Przegrały tylko z gospodyniami turnieju, które grają już w federacji unihokeja. Po feriach wróciliśmy do szkoły. Czekają nas okres wyteżonej pracy. Już w 12 kwietnia szóstoklasistów czeka sprawdzian, a uczniów klasy trzeciej gimnazjum w dniach 25 i 26 kwietnia – egzamin. Życzymy powodzenia i „połamania piór”

M. Ambicka, E.Kseniak, R. Preisner-Rakoczy

GMINNA HALÓWKA

W każdą niedzielę, począwszy od 17 grudnia ubiegłego roku do 25 lutego bieżącego roku włącznie, w godzinach od 10 do 15 odbywały się rozgrywki w ramach Gminnej Ligi Halowej w Piłce Nożnej zwaną również Futsalem. Do walki o zwycięstwo stanęło dziesięć drużyn (ponad 100 zawodników) reprezentujących miejscowości i kluby piłkarskie gminy Bukowsko. Początek ligi był bardzo nerwowy, na co wskazywały złośliwe faule, ostra gra oraz narastające emocje wśród opiekunów drużyn i kibiców. W miarę trwania rozgrywek emocje znacznie ostygły, a pozostała sportowa rywalizacja. Dramat ligi polegał na tym, że ze względu na powstały w trakcie rozgrywek układ tabeli, najważniejsze mecze miały być rozgrywane w ostatnim dniu zawodów. Takiego scenariusza mógłby nam pozazdrościć sam mistrz horroru Alfred Hitchcock, który twierdził, że prawdziwy film zaczyna się trzęsieniem ziemi, a później dramaturgia powinna stopniowo rosnać. Ostatnie mecze w których dramaturgia „stopniowo rosła” zdecydowały o miejscach na szczycie rozgrywek ligowych. Po zwycięstwie drużyny Bukowianki I nad Nagórczanami losy pierwszego miejsca były otwarte do końca. Na podsumowanie drużyna „Sami Swoi” z Nowotańca minimalnie (7 : 6) pokonała głównego kandydata do zwycięstwa ligi, drużynę „Bukowianka II”. Wynik ten zaważył na układzie końcowym rozgrywek, który prezentujemy wraz ze zdjęciami wszystkich drużyn obecnych w dniu zakończenia rozgrywek. Zwyciężyła drużyna Bukowianki I przed Nowotańcem i Bukowianką II a królem strzelców (39 strzelonych bramek) został Bochnak Piotr - reprezentant Bukowska. Dobry wynik uzyskał również Tadeusz Patrylak z Nagórczan i Szymon Pluskwik z Pobiedna. Nagrody, którymi były piłki i dyplomy, wręczył Wójt Gminy- Piotr Błażejowski, główny pomysłodawca rozgrywek. Ze strony administracji gminnej nadzór sprawowała pani Teresa Pałys z Bukowska. Nowe pomysły dotyczące rozgrywek halowych w sezonie 2007/2008 są obecnie konsultowane. Wnioski dotyczące ewentualnych zmian regulaminu, przedstawione zostaną po zakończeniu negocjacji.

Jan Muszański

1 miejsce Bukowsko I

2 miejsce Nowotańcie

3 miejsce Bukowsko II

4 miejsce Dudyńce

5 miejsce Nagórzany

9 miejsce Tokarnia

6 miejsce Bukowsko - Ultras

10 miejsce Wolica

7 miejsce Nadolany

Piotr Bochnak - najlepszy strzelec

8 miejsce Pobiedno

Wręczenie nagród

Drużyna PG Bukowsko

Terminarz rozgrywek piłki nożnej. Runda wiosenna 2007 r.

Klasa	Data	Godzina	Nazwy drużyn
„A” gr. I seniorów	01.04.2007	16.00	LKS Pisarowce – Cosmos Nowotaniec
	15.04.2007	14.00	Cosmos Nowotaniec – Pionier Zmienińca
	22.04.2007	15.00	LKS Izdečki – Cosmos Nowotaniec
	29.04.2007	14.00	Cosmos Nowotaniec – Szarotka Nowosielce
	03.05.2007	14.00	Gabry Łukowe – Cosmos Nowotaniec
	06.05.2007	14.00	Cosmos Nowotaniec – Partyzant Targowiska
	13.05.2007	11.00	Orzeł Puszny – Cosmos Nowotaniec
	20.05.2007	14.00	Cosmos Nowotaniec – Ałces Długie
	27.05.2007	16.00	Iskra Przysietnica – Cosmos Nowotaniec
	03.06.2007	14.00	Cosmos Nowotaniec – Start Rymanów
„B” gr. I seniorów	10.06.2007	16.00	Orion Pielnia – Cosmos Nowotaniec
	17.06.2007	16.00	Orzeł Bazanówka – Cosmos Nowotaniec
	24.06.2007	14.00	Cosmos Nowotaniec – JKS Jasionów
	01.04.2007	16.00	LKS Bukowsko – LKS Tarnawa
	15.04.2007	13.00	Cisy Jabłonica Polska – LKS Bukowsko
	22.04.2007	16.00	LKS Bukowsko – LKS Lutowska
	29.04.2007	16.00	LKS Górki – LKS Bukowsko
	03.05.2007	16.00	LKS Bukowsko – Nelson Polanieczk
	06.05.2007	16.00	LKS Czaszyn – LKS Bukowsko
	13.05.2007	16.00	LKS Bukowsko – LKS Golecowa
„C” gr. II seniorów	20.05.2007	16.00	LKS Haczów – LKS Bukowsko
	27.05.2007	16.00	LKS Bukowsko – Błektini Jasienica R.
	03.06.2007	16.00	Bieszczady Jankowce – LKS Bukowsko
	10.06.2007	16.00	LKS Bukowsko – Górnik Grabownica
	17.06.2007	16.00	LKS Bukowsko – Lotniarz Bezmiechowa
	24.06.2007	14.00	Ośława Zagórz – LKS Bukowsko
	15.04.2007	17.00	OZS Guzikówka – LKS Pobiedno
	22.04.2007	13.00	LKS Pobiedno – Grom Sanoczek
	29.04.2007	13.00	Beskid Równe – LKS Pobiedno
	06.05.2007	13.00	LKS Pobiedno – Wisłok Stenawa
„A” gr. I seniorów	13.05.2007	13.00	Huragan Jasionka – LKS Pobiedno
	20.05.2007	13.00	LKS Pobiedno – LKS Głębokie
	27.05.2007	13.00	LKS Pobiedno – Nałciarz Bóbrka
	03.06.2007	13.00	LKS Prusiek – LKS Pobiedno
	10.06.2007	13.00	LKS Pobiedno – Start II Romanów
	17.06.2007	13.00	LKS Pobiedno – ULKS Czertez
	24.06.2007	13.00	LKS Pobiedno – Orkan Markowce

Klasa	Data	Godzina	Nazwy drużyn
„0” Okregowa	14.04.2007	14.00 i 16.00	Przełom Besko – Cosmos Nowotaniec
	21.04.2007	„	Cosmos Nowotaniec – Zameczko Odrzykoni
	28.04.2007	„	LKS Zarzyczyn – Cosmos Nowotaniec
	01.05.2007	„	Cosmos Nowotaniec – Piast Miejsce Piastowe
	05.05.2007	„	Rafineta Czarni Jasło – Cosmos Nowotaniec
	12.05.2007	„	Cosmos Nowotaniec – Brzozowia Brzozów
	19.05.2007	„	Cosmos Nowotaniec – Jawornik Czarna
	26.05.2007	„	LKS Lubatówka – Cosmos Nowotaniec
	02.06.2007	„	Cosmos Nowotaniec – Sanovia Lesko
	09.06.2007	„	Przełęcz Dukla – Cosmos Nowotaniec
„A” grupa I	16.06.2007	„	Cosmos Nowotaniec – Kotwica Korczynna
	14.04.2007	14.00 i 16.00	LKS Bukowsko – Szarotka Uherce
	21.04.2007	„	Galicja Cisna – LKS Bukowsko
	28.04.2007	„	Szarotka Nowosielce – LKS Bukowsko
	01.05.2007	„	LKS Bukowsko – Grodzisko Trepca
	05.05.2007	„	Orzeł Bazanówka – LKS Bukowsko
	12.05.2007	„	LKS Bukowsko – LKS Rzepedź
	19.05.2007	„	Ośława Zagórz – LKS Bukowsko
	26.05.2007	„	LKS Bukowsko – Gimbal Tarnawa
	02.06.2007	„	Górnik Strachocina – LKS Bukowsko
Trampkarzy i Juniorów	09.06.2007	„	LKS Bukowsko – Ałces Długie
	16.06.2007	„	Leśnik Baliród – LKS Bukowsko

W lipcu 2007 - 60 lecie klubu „Cosmos” Nowotaniec

Adam był samotny, więc Bóg postanowił stworzyć dla niego kobiety.

- A co to jest kobieta? - pyta Adam Boga
 - Będzie to istota mądra, opiekuńcza, inteligentna, rozsądna, nie będzie miała żadnych wad, będzie Cię kochała i wspierała przez całe życie.
 - Taaaak! Chce ją!!! – Wykrzyknął Adam
 - Nie ma problemu, tylko to będzie kosztowało ...
 - Ile? - pyta Adam
 - Hmm, siedem zeber, jedną nogę, jedną rękę i pół mózgu...
 - odpowiada Bóg
 - A co dostanę za jedno zebro????
 ...ot i cała historia

Aforyzmy o kobietach:

Każda kobieta nosi w sobie ochotę do poświęcania się...jak kwiat gotów do kwitnięcia.

Pierre Mac Orlan

*Piękna kobieta podoba się oczom,
 Dobra kobieta - sercu.
 Pierwsza jest klejnotem,
 Druga skarbem.*

Napoleon Bonaparte

W kobietach dobroć, litość i czułość mieszka.

William Szekspir

Kobieta humorystycznie...

*Dziewczyna jest jak piec,
 W którym powoli piecze się baba.*

- Dlaczego tak mało kobiet gra w piłkę nożną?
 - Bo niełatwo znaleźć 11 kobiet, które chciałyby wystąpić w tych samych strojach

Jaka jest prawdziwa kobieta?

Nigdy nie ma:	Z niczego potrafi zrobić:
- czasu,	- sałatkę,
- pieniędzy,	- kapelusz
- w co się ubrać	- awanturę małżeńską.
Zawsze ma:	
- rację,	
- genialne dzieci	
- męża idiotę.	

Maria Ambicka

Krzyżówka nr 9

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8								9							
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															

Poziomo :

- 1A - sztuciec z zębami
- 1I - odmiana fortepianu
- 2G - Urszula dla przyjaciół
- 3A - ustronne miejsce, pomieszczenie
- 3I - przedmiot wykonany szydełkiem
- 4G - Izabela dla koleżanek
- 5A - opakowanie na towary sypkie
- 5K - płozy do jazdy po śniegu lub wodzie
- 6F - ręczne narzędzie górników
- 7A - druk pochyły
- 7I - obowiązkowa do przeczytania
- 9A - ciernisty krzew rosnący dziko
- 9I - podkład, umocnienie
- 10F - wysoki głos męski
- 11A - małe skałeczenie
- 11K - zespół ośmiu śpiewaków
- 12G - kosiarka lub owad
- 13A - syn żony z poprzedniego małżeństwa
- 13I - gruby papier
- 14G - zaimiek pytajny
- 15A - amorek
- 15I - samochód do przewozu chorych

Pionowo :

- A1 - ukrop, war
- A9 - sposób leczenia, kuracja
- B7 - Stany Zjednoczone Ameryki
- C1 - robotnik budujący okręty
- C11 - czubki obuwia
- D5 - mały zbiornik na wodę - żdrobniale
- E1 - sąsiaduje z Polską
- E11 - obszar, powierzchnia ziemi uprawnej
- F6 - najmniejsza porcja fizyczna
- G1 - odmiana dyni
- G9 - gimnastyka w takt muzyki
- I1 - osłona od deszczu lub słońca
- I9 - przymusowa opłata
- J6 - przykry zapach, odór
- K1 - obchodzi imieniny w marcu
- K11 - rzadkie imię męskie
- L5 - beczulka na wino
- Ł1 - słynny klub sportowy z Mediolanu
- Ł11 - przedsiębiorstwo powstałe z połączenia kilku przedsiębiorstw
- M7 - roślina zbożowa uprawiana w ciepłych krajach
- N1 - gliniany instrument dęty
- N9 - podium, podwyższenie dla artystów

Za prawidłowe rozwiązanie krzyżówki zostaną wylosowane nagrody książkowe. Termin nadsyłania odpowiedzi na adres redakcji upływa z dniem 31 maja 2007r. Dopuszczamy odpowiedzi przesyłane w formie elektronicznej, na adres: kwartalnikj23@wp.pl

Henryk Pałuk

Zespół redakcyjny Kwartalnika :

Jan Muszański (redaktor naczelny), Maria Ambicka, Ewa Kseniak, Henryk Pałuk, Barbara Podstawska, Renata Preisner-Rakoczy (korekta tekstów)
 Stale współpracują: Zdzisław Bednarczyk, Marian Czapla

Wydawca: Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Bukowskiej

Adres Redakcji: 38 - 505 Bukowsko 290
 tel/fax (013) 464 74 024 w 37
www.bukowsko.pl, e-mail: kwartalnikj23@wp.pl

Pocztówka z historii

Bukowsko 1953 rok. Kazimiera Kochańska (trzecia od lewej)